

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

Ὁποῖος διαβάσει τὸν «Ἀθρώπινο Μηχανισμόν», τώρα μάλιστα πού βγήκε σὲ βιβλίο καλοτυπωμένο κι ὁμορφοδεμένο, βλέπει πόσο καλοσυνεϊδῆτα δούλεψε ἡ κ. Ἀλεξάντρα Παπαμόσκου καὶ πόσο κόπιασε μελετώντας κάθε λέξη καὶ φιλοκοσινίζοντας κάθε φράση, γιὰ νὰ καταφέρει τὸ μεγάλο ἔργο πού κατάρχει· νὰ μᾶς δώσῃ δηλ. ἕνα τέλειο μεταφράσμα, γραμένο ἀπὸ τὴν πρώτη λέξη τοῦ ἴσαμε τὴν τελευταία σὲ κανονικὴ γλώσσα, καὶ μὴ ἀπόδειξη τρανὴ πὼς ἡ δημοτικὴ μας γλώσσα, πού οἱ ἀνίδεοι ἐπιμένουν νὰν τὴ λένε *φτωχή*, ἔχει ὅλα τὰ πλούτια πού ἀρκοῦνε ὅχι μόνον νὰ τραγουδηθεῖ ἕνα αἶσθημα, νὰ γραφεῖ ἕνα δῆγμα, νὰ ξεδιπλωθεῖ ἕνα ὁποιοδήποτε γεγονός, ἀλλὰ καὶ νὰ γραφεῖ ἕνα καθαρά ἐπιστημονικὸ βιβλίο.

Ἡ δημοτικὴ γλώσσα δὲ θὰ γίνῃ ποτὲ γλώσσα τῆς ἐπιστήμης, λένε μερικοὶ ἀκόμα. δυστυχῶς καὶ δημοτικιστᾶδες, τοῦ γλυκοῦ νεροῦ πάντα. Μὰ νὰ πού ἡ κ. Παπαμόσκου, δημοτικίστρα γερὴ καὶ ἐπιδείξια συγγραφέσσα, ἐρχεται σήμερον νὰν τοὺς ἀποστομώσῃ μὲ τὸ βιβλίο τῆς. Δὲν εἶναι ὁ «Ἀθρώπιος Μηχανισμός» τὸ πρῶτο ἐπιστημονικὸ βιβλίο πού γράφεται στὴ Δημοτικὴ. Γιὰ νὰ φῶς κατὰ μέρος τὶς ἐπιστημονικὲς μελέτες τοῦ Ψυχάρη, ἔχουμε τὴν «Πλουτολογία» τοῦ Μαρκέτη, τὸ «Κρασί» τοῦ Στασινοπούλου, τὴ «Ματιὰ» τοῦ Ἀβάζου, τὸ «Κλίμα» τοῦ σοφοῦ Φωτιάδη, πού τώρα τυπώνεται στὸ «Νοῦμα», καὶ τόσα ἄλλα ἄρθρα ἐπιστημονικὰ πού περιττὸ νὰν τὰρδιάσω. Τὸ βιβλίο ὅμως τῆς κ. Παπαμόσκου ἔχει τοῦτο τὸ ξεχωριστὸ χάρισμα, πὼς εἶναι: καθαρά ἐπιστημονικὸ βιβλίο σὲ θέμα ξερό πού δὲ σηκώνει οὔτε ποίηση, οὔτε παρρησιαστικὰ κουβέντες, οὔτε μεταφορὲς, οὔτε κανένα ἀπὸ τὰ συνηθισμένα συγγραφικὰ στολίδια πού μαλακώνουν κάπως τὴ φράση, τῆς δίνουνε λαστικάδα, καὶ ἔτσι ὁμορφαίνουν καὶ τὴ γλώσσα τους. Ἡ Δημοτικὴ στὸν «Ἀθρώπινο Μηχανισμόν» δειχνεται ἁμορφη, ὅχι γιατί εἶναι ὁμορφα γραμμένη, μὰ γιατί εἶναι ἡ ἴδια ὁμορφη. Ὁποῖος διαβάσει μὲ προσοχὴ τὸ βιβλίο ἀδύνατο νὰ φτάσῃ σ' ἄλλωτικὸ συμπέρασμα.

Ἐξὸν ἀπὸ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας, τὸ βιβλίο τῆς κ. Παπαμόσκου εἶναι πολὺτις καὶ γιὰ τὴ μέθοδόν του. Σώνει νὰ συλλογισθεῖ κανεὶς πὼς εἶναι

μεταφρασμένο ἀπὸ τὰ Ἑγγλέζικα καὶ πὼς οἱ Ἑγγλέζοι, στὴν ἐκλαίνευσή, πού λένε, τῆς ἐπιστήμης, ἔχουν ξεπεράσει ὅλους τοὺς ἄλλους λαούς. Ἀπὸ τὰ Ἑγγλέζικα, θαρρῶ, εἶναι μεταφρασμένο καὶ ἕνα παρόμοιο βιβλιαράκι τοῦ Συλλόγου τοῦ κ. Βικέλα, μὰ τὸ βιβλιαράκι αὐτὸ μὲ τὴ γλώσσα του καὶ μὲ τὸν τρόπο πούναι μεταφρασμένο, μονάχα ἐπιστήμονες μποροῦνε νὰν τὸ νιώσουν. Τὸ βιβλίο ὅμως τῆς κ. Π. τὸ νιώθει κάθε ἄνθρωπος ποῦμαθε νὰ διαβάει, τὸ νιώθουν ἴδια καὶ οἱ ἐπιστήμονες, ἀφοῦ καὶ αὐτοὶ κατὰ μὲτρον νὰ κερδίσουν διαβάζοντάς το. Ὅταν πρωτοδιάβασα τὸ τρίτο μέρος τοῦ «Τί γίνεται σὰ σάλεβουμε;» θυμήθηκα τὰ καλὰ φοιτητικὰ μου χρόνια καὶ τὸ μακαρίτη τὸ γέρο Βουσακὴ πού ἴδρωνε σὲ σειρὰ μαθήματα νὰ μᾶς ξηγήσῃ στὸν μηχανισμόν τῆς κινήσεως. Ἄ μᾶς διαβάζε τὰ 14 μικροῦσαικα κατεβατὰ τοῦ Ἑγγλέζικου βιβλίου, οὔτε ὁ μακαρίτης θὰ ἴδρωνε οὔτε μῆς θὰ φεύγαμε ἀπὸ τὸ μάθημά του ὅσο σοφοὶ εἴμαστε στὸ ζήτημα αὐτὸ καὶ πρὶν τὸν ἀκούσουμε. Ἀνάμεσα στὰ τόσο βραχὰ γιὰτρικὰ βιβλία, ἡ «Φυσιολογία» ἐρχεται, γιὰ τὸ φοιτηκὸ τουλάχιστο, σὰν πῖς ἀλαφρὸ καὶ εὐχάριστο βιβλίο καὶ γι' αὐτὸ ὅλοι τὸ διαβάζουν πρὸ πρόθυμα καὶ προσεχτικὰ, ἀφοῦ μάλιστα τὸ μάθημα αὐτὸ σὲ πρωτομαρτίναι στὸ μυστικὸ τῆς ζωῆς πού κάθε νέος πρωτομαρτίνοντας στὴν ἐπιστήμη λαχταρεῖ νὰν τὸ μάθῃ. Ὅσο ὅμως καὶ ἂν τὸ διάβασα καὶ τότες καὶ κατόπι, πολλὰς ἀπορίες μου τίς ἔλυσα μὲ τὸ βιβλίο τῆς κ. Π. καὶ γι' αὐτὸ ἐπιμένω πὼς τὸ βιβλίο τῆς μπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ σὲ μερικὰ καὶ τοὺς σπουδαστάδες τῆς γιὰτρικῆς.

Ὅσο γιὰ τοὺς ὁρους τοὺς ἐπιστημονικοὺς καὶ γιὰ τὶς ἐπιστημονικὲς λέξεις πού ἡ κ. Π. ριζοσπαστικώτατα τοὺς μεταφέρειν στὰ γνήσια ρωμαϊκά, δὲν τὸ κρύβω πὼς στὴν ἀρχή, ὅταν πρωτοδιάβασα τὸ χερόγραφόν τῆς, ξαφνιάστηκα λίγο. Εἶχα τὴ γνώμη πὼς οἱ ἐπιστημονικὲς λέξεις καὶ οἱ ὅροι μποροῦσαν καὶ ἔπρεπε νὰ μένουν ὅπως εἶναι στὴ θέση τους σὰν ἀξιοσεβαστὲς μοῦμιες, ἀφοῦ μὲ τὴ ρωμιοποίησίν τους δὲν ἔχει νὰ κερδίσει τίποτε οὔτε ἡ ἐπιστήμη οὔτε ὁ ἀναγνώστης, ἐξὸν καὶ ἂν εἶναι ἐπιστήμονας. Ἡ καρβουνιὰ ξυνοῦ πῆς σ' ἕναν ἀπλοῦκὸ ἄνθρωπον ἢ ἀνθρωπινὸν δέξ, τὸ ἴδιο κάνει οὔτε τὸν κατὰλαβε, οὔτε τὰλλο. Ἐπειτα καὶ ἡ μετάφρασή τοῦ δέξ σὲ ξυνοῦ δὲ μού φαίνεται καὶ τόσο σωστή. Ἀμα λέμε ξυνοῦ φανταζόμαστε ἀμέσως κατὰ πού ἂν τὸ βάλουμε στὸ στόμα

θὰ μᾶς ξυνοῦ, ἐνῶ ἡ Χημεία ἀλλιώτικα τὸ παίρνει τὸ δέξ. Κάτι παρόμοιο θὰ σκέφτηκε καὶ ἡ κ. Π. καὶ γι' αὐτὸ δὲν πείραξε τὸ δέξονον (ἐνῶ κατὰ τὸ σύστημά τῆς μποροῦτε ἀξιώλογα νὰν τὸ πῆ ξυνογόνον), οὔτε τὴν δέξιδωση πού τὴν εἶπε δέξιδωμὸ καὶ ὅχι ξυνοισμὸ.

Τέτια λάθια (ἂν μπορεῖ κανεὶς νὰν τὰ πῆ λάθια) λιγοστὰ βρίσκονται στὸ βιβλίο καὶ σκεπάζονται ἀπὸ τὶς τόσες μεγάλες ἐπιτυχίες πού σὲ κάνουνε νὰ πορεῖς καὶ νὰ θαυμάζεις, ὅχι μονάχα τὴν ἐπιδεξιότητά τῆς κ. Π. μὰ καὶ τὰ πλούτια τὰς τέχνης τῆς Δημοτικῆς. Γιὰ τὰ αἰμοφόρα ἀγγεῖα βρῆκε τὴ λέξη αἱματοσάματα, γιὰ τὸ Διάφραγμα βρῆκε τὸ Φράκτη, γιὰ τοὺς Σπονδύλους τὰ Σπονδύλια, γιὰ τὸ Νωτιαῖο μυελὸ τὸ Ραχόσκιον, γιὰ τὸ Βραχιόνιον ὁστοῦν τὸ Ρόπαλο, γιὰ τὴν Ὀλένη τὴν Ἀχτίδα, γιὰ τὴν Κερκίδα τὸ Παράχτιδο, γιὰ τὸ Συνεπικὸν ἱστόν τὸ Συγκρατικόν, καὶ τὸς ἄλλα ἀκόμα, ὅλα μὲ τὴν ἴδια ἐπιτυχίαν. Δὲν ξέρω πὼς τῆς ξέφυγε καὶ τοὺς χόνδρους δὲ μᾶς τοὺς εἶπε τραγανὸ, καὶ τὸ Στέρονο—στηθοκόκκαλο ἢ χουλιόρι, ἀφοῦ ἔτσι τὰ λέει ὁ λαός. Ἀν ὅμως καλὰ ἢ ἄσχημα οἱ μῦς μεταμορφώθηκαν σὲ πονίμια, δὲν ξέρω. Ἐγὼ τουλάχιστο δὲ θάχα, ἂν καταπιανόμουν παρρησια δουλὴν, τὴν παληκαριὰ νὰ κάμω αὐτὴ τὴ μεταμόρφωση, ὅχι μονάχα γιὰτὶ ὁ λαός λέγοντας πονίμια ἐννοεῖ ὁρισμένο εἶδος μῦς καὶ ὅχι ὅλους (τὸ δικέφαλον τοῦ βραχιόνος λ.χ. τὸν τρικέφαλον τῆς κνήμης; καὶ ἕνα δυὸ ἄλλους), μὰ καὶ γιὰτὶ θὰ δυσκολευόμουν νὰ γράψω μερικὰ πράγματα συνεδεμένα μὲ τοὺς μῦς (πονιμένιος σπασμός λ.χ. = μυϊκὸς σπασμός, πονιμένιος κλωστής = μυϊκὰ ἴνες, μυϊτῆς, μυοκαρδίτης, μυϊκὸς τόνος κτλ.). Ἀπόδειξη πὼς ὁ λαός δὲ λέει πονίμια ὅλους τοὺς μῦς, εἶναι καὶ ὅτι τὸν φῶν μῦν τὸν λέει ψαρονέφρι· δὲ θυμάμαι τώρα ἂν καὶ σ' ἄλλο μῦν ἔχει δώσει ἄλλο ὄνομα ξεχωριστό, μὰ θαρρῶ πὼς κατὰ τίτιον θὰ συμβαίνει. Ἐγὼ θὰν τοὺς ἔγραφα μυῶνες τοὺς μῦς καὶ ἔτσι θὰν τὰ βόλεβα κάπως καλύτερα τὰ πράγματα, ἀφοῦ μάλιστα ὁ λαός ἔχει τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ πληθυντικοῦ μυῶνες καὶ δὲ θάτανε δύσκολον νὰ φτιάσουμε καὶ ἕνα ἐνικό ὁ μυῶνας.

Ἡ κ. Π. παίρνει ἀκόμα καὶ τὴ λέξη ζουμί (γαστρικὸν ζουμί κτλ.) γιὰ νὰντικαταστήσῃ μὲ αὐτὴ τὴ λέξη τὸ ὄργον. Θαρρῶ πὼς καὶ ἐδῶ δὲν ἔχει τόσο δικίον· ζουμί εἶναι κατὰ πού τρώγεται, ἐνῶ τὸ κάθε ὄργον δὲν τρώγεται οὔτε πίνεται. Στὴ σελίδα 34 κάτου κάτου, καὶ ἄλλου, μεταχειρίζεται πολὺ σωστά

ΜΕΛΕΝΙΑ

Στὸν ποιητὴ τῆς «Πενταγιώτισσας».

Ὡ τὸ φετινὸ μας τὸ καλοκαίρι! Νὰ πᾶει καὶ νὰ μὴ γυρίσῃ!

Φωτιά καὶ λάβρα.

Ἡ ἀτμόσφαιρα ὅλο στανάχωρημένη· συχνὰ πυκνὰ κάνει ξερὴς μπόρες πού μπουδίζουν τὰ μελτέμια νὰ φυσήξουνε λίφτερα.

Ζέστα, ζέστα καὶ πλήξη.

Μὰ τ' εἶναι τοῦτα μπρὸς στὴν ἄλλη ἐκείνη, τὴ λάβρα τοῦ φοβεροῦ τοῦ θανατικοῦ πού δένει τὸν τόπον! Ἐχομε βλογιὰς ἐπιδημίας. Δὲν εἶναι σίτι· πού νὰ μὴν ἔχει καὶ ἕνα δυὸ ἀρρώστους. Δὲν εἶναι μέρα πού νὰ μὴ θάψουμε πέντε—δέκα. Πού νὰ προκάμουνε γιατροὶ καὶ πού παπάδες;

Εἶναι τρομερὸ νὰ βλέπεις πὼς κουβαλοῦνε κάθε μέρα τοὺς νεκρούς. Ἐνας παπὰς μπροστὰ μὲ πετρα-

χλὶ στὸ λαιμό, μ' ἕνα φανάρι στὸ χέρι γιὰ κάθε ἄλλο φῶς, καὶ μ' ἕνα σταθρὸ γιὰ κάθε ἄλλη παράταξη. Κατόπι τέσσερες μόρφηδες κρατώντας τὸ σκάμνο, (ὅπως λέμε τὸ κοινὸ νεκροκρέβατο, πού εἶναι προορισμένο ἄλλοτε νὰ βαζοῦνε μέσα τοὺς πεντάφτωχους), μίση σ' ἀφτόν ὁ πεθαμένος, ραμμένος μέσα σὲ χασαδριὸ σάκκο, γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ ὁ κόσμος τὰ μούτρα, τὰ σαπισμένα ἀπ' τὶς πληγὲς καὶ ἀπ' τὸ ὄμπιον, καὶ ἀγριέβεται.

Ὅσοι ἔχουνε τὸν τρόπο τοὺς κάνουνε φοβγὴ (1) στὰ γύρω χωριά. Τὰ ἴδια κάνουνε καὶ ἐμεῖς· μόνον ὁ ἀδερφός μου ὁ Γιάννης, πού κάνει τὸν παλληκαρὰ, μνήσκει στὴν χώρα γιὰ νὰ μὴν κλείσῃ ὁλότελα τὸ σπῖτι, πού δὲν τόχουμε σὲ καλὸ.

Τὸ χωριὰδὴν πού μᾶς φιλοξενεῖ εἶναι μικρὸ καὶ χαριτωμένο, χτισμένο γιὰλοπερίγιαλα κατὰ τὸ βοριά, ἀνάμεσα σὲ ἐλιώνες καὶ σκαμνιώνες. Καθούμαστε σ' ἕνα μεταξοσκουληκαριὸ, καινούργιον πέτρινον χτίριον, ὅζω ἀπ' τὸ χωριὸ χτισμένο πάνου σὲ ὕψωμα, μὲ σάλα ἀπλόχωρη καὶ ἀερικιά, μὲ πολλὰ παραθύρια πού βλέπουνε κατὰ τὸν κάμπο καὶ κατὰ τὸ πέλαο,

1) Φοβγὴ (=φοβοφ'γῆ=φοβοφυγῆ)=εἰδικὰ γιὰ τὸ φοβῆναι ἀπ' τὸ φόβον τῆς ἐπιδημίας, χολέρας, πανούκλας κτλ. κτλ.

μὲ ἀπλόχωρον περίγυρον γιομάτον σκαμνίς καὶ ἄλλα δέντρα καρπερά. Τὸ νερὸ τοῦ χωριοῦ εἶναι ἀλαφρὸ καὶ μπουλιούρι, καὶ τὸ φαί μᾶς πίττα καὶ κότα, πού λέει ὁ λόγος.

*

Ἐχουν περάσει ὡς δεκαπέντε μέρες, ἀφοῦ στήσαμ' ἐδῶ τὴ φωλιά μας. Ὅστοςο τὰ χαμπάρια ἀπ' τὴ χώρα καθόλου καλορίζικα δὲν εἶναι. Ἡ ἀρρώστια θερίζει καὶ ὀργώνει καὶ χορτασμὸν δὲν ἔχει. Καὶ σὰν ἀντίλαλος τῆς καταστροφῆς ὅλο καὶ μᾶς ἐρχονται ὀνόματα νιοπεθαμένων, γνωστὰ, φιλικὰ, συγγενικά. Σφίγγει ἡ καρδιά μας καὶ γανιάζουμε. Ὡς πού θὰ πᾶει ἀπὸ τὸ κακὸ; Ἀμ' καὶ ἐκεῖνος ὁ παράβολος ὁ Γιάννης τί κάνει καὶ δὲ σηκώνεται νὰ φύγῃ ἀπ' τὴ φωτιά; Παλληκαριὲς περνοῦνε σὲ ὀργὴ Θεοῦ;

*

«Εἶναι νύχτα βαθιά, καὶ τὸ φεγγαριὸ δὲ βγαίνει νὰ σκοτίσῃ ἄστρο κανένα». Ὅλοι οἱ δικοὶ μου ἀπὸ νῶρας πλαγιάσανε γραμμὴν στὴν φαρδιά αἰθουσα τοῦ σχολικοῦ καθροφείου. Ἐγὼ δὲν ἔχω ὕπνιον ἀπόφα· βγαίνω ἀπ' τὸ πορτὶ στὸν κήπον καὶ ξαπλώνουμαι πάνου σ' ἕνα

τῇ λέξει ὄγρῳ (ἀφοῦ μουσιέβονται ἀπὸ κάπιο ὄγρῳ) κι ἀπορῶ πῶς ἔχοντας τόσο ὁμορφὴ κ' ἐκφραστικὴ λέξη τὴν ἄφισε καὶ πῆρε τὸ ζουμί. Ὁ Ψυχάρης μούγραφει κάποτε πῶς δὲν πρέπει νὰν τὴν πετάξουνε τῇ λέξει ὄγρῳ ἢ ὄγρῳ ἀφοῦ μποροῦμε νὰν τὴ μεταχειριστοῦμε σὲ ἐπιστημονικὲς ἀνάγκες. Καὶ θαρρῶ πῶς ὁ Δάσκαλός μας, ὅπως καὶ σ' ὅλα τῶλλα, ἔχει δίκιο καὶ σ' αὐτό.

Ὅπως τὸ Ζουμί, ἔτσι καὶ τὸ Καρβουνιὸ ξυνό, ἔτσι κ' ἓνα δυὸ ἄλλα τίτια, δὲν πρέπει νὰν τὰ καταλογίσουμε τῆς κ. Π. γιὰ λάθια. Ἡ κ. Π. τραβήχτηκε σ' αὐτὰ ἀπὸ τὴν κεντρικὴν ἰδέαν της νὰ γράφει ἐπιστημονικὸ βιβλίο στὴν καθάρια καὶ κανονικὴ δημοτικὴ γλῶσσα. Καὶ τὸ κατάφερε. Νὰ τί πρέπει νὰ κοιτάζει κανεὶς. Κι ὅταν τὴν ξετάζει ἀπ' αὐτὴ τὴ μεριά τῇ δουλιᾷ τῆς κ. Π. δὲ δυσκολεύεται νὰν τὸ παραδεχτεῖ, καθὼς τὸ παραδέχτηκε κ' ἐγὼ, πῶς εἴταν ἀπαραίτητο νὰ μεταφραστοῦν κ' οἱ ἐπιστημονικοὶ ὅροι γιὰ νὰ μὴ λερώνε καμιά ξένη λέξη (ἀφοῦ ξένη γιὰ μᾶς εἶναι ἀλάκαιρη ἢ καθαρεύουσα) τὸ ὁλοκάθαρο κ' ἐφταπάρθενο δημοτικὸ βιβλίο της.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΕΑΝΤΡΟΣ

1.

Στὸν πύργο της φέγγει ἓνα φῶς
Ἄστρο μονάχο τώρα
Μέσ' τοῦ πελάου τὸ μάνιασμα
Καὶ τῆς νυχτιᾶς τὴ μπόρα.

—Μὲ μιὰ πλεξιὰ καὶ βρέθηκα
Στὸν πύργο τὸ δικό της,
Ἡ μπόρα ἀκόμα νὰ βασιᾶ
Καὶ νᾶμαι στὸ πλεβρό της.—

Τῶστροπελέκι βρόντηξε
Καὶ τᾶξιο παλληκάρι
Σημάδεψε στὴ λάμψη του
Τὸ δρόμο πού θὰ πάρη.

2.

Καὶ μιὰ ψηλὰ στὰ σύγνεφα,
Στὸν ἄδην μιὰ τὸν φέρνει
Σὰ φτερωμένους Πήγασος
Τὸ κῆμα πού τὸν παίρνει.

Κι ἄστραψε πάλι κ' ἔλαμψεν
Ἀντίκρυ τοῦ κυμάτου

ταπί, ἡ πέφκι (1), ὅπως τὸ λέει ἡ μάνα μου. μὲ τὴν βυζαντινὴν τοῦ ὀνομασία, ἀπλωμένο κεῖ ἀπ' τὴν μέρα ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι μου στὴν ἀπαλάμη καὶ στηριζώντας καταγῆς τὸν ἀγκῶνα.

Βλέπω τὸν οὐρανὸ κ' ἡ ψυχὴ μου βυθίζεται στὰ μυστήρια τῆς δημιουργίας, κάπου δυὸ ἄστρα πλάι πλάι μου φαίνονται σὰ δυὸ μάτια πού ἐπίμονα μὲ βλέπουνε, μὲ βλέπουνε. Κάποιο νυχτοπούλι θρηνολαλεῖ ἀπ' τὸν πέρα λόγγο· σὲ μιὰ στιγμὴ ἓνα σύγκρουσ' διατρέχει τὸ κορμὶ μου, κι ἀρχινῶ νὰ μουρμουρίζω τοὺς στίχους τῆς «Πενταγιώτισσας».

—Ἀνύχτα κατὰμαβρη, μάνα τοῦ τρόμου,
ἔξυπος βρίσκουμαι στὸ φτωχικό μου, κτλ.».

Ἐκεῖ πού μουρμουρίζω μοῦ ἔρχεται σὰν ἀποκάτωμα, ὅμως δὲν μπορῶ νὰ βεβαιώσω ἂν ἀποκοιμήθηκα ἢ ἂν εἶμαι ξυπνητός, γιὰτὶ καὶ τ' ἄστέρια βλέπω καὶ τὸ πόνημα ἔακολουθῶ νὰ ψουφουρίζω.

Σιγὰ σιγὰ κατὰ συννεφια καμαζέβονται γύρω στὰ δυὸ τ' ἄστέρια ἐκεῖνα καὶ κανὼν ἓνα φανταστικὸ κεφάλι. τ' ἄστέρια εἶναι τὰ μάτια τοῦ καὶ μὲ βλέπουνε, καὶ μὲ βλέπουνε. Κ' οἱ διάφοροι ἔσχοι οἱ σκορπισμένοι στὸ ἀπειρο πυκνώνονται, πυκνώνονται.

1) πέφκι (=ἐπέφυλον)=μικρὸς σετσαντὲς ἢ χαλὶ πού πᾶνε ἀπ' αὐτοῦ τὴν προσηκὴ τους.

Ὁ βράχος ὁ κατὰμαβρος
Μὲ τὰ πολλὰ γκρεμὰ του.

Κι ὁ νιὸς μὲ βία φώναξε
Μπρὸς σιάνοιγμένο μνήμα·
—Μέρισε βράχο νὰ διαβῶ
Μὲ τὰντρεωμένο κῆμα!—

3.

Γιὰ λίγη ὥρα ἡ σκοτεινιά
Κι ἀπὲ φωτὸς πλημύρα
Γύρω στὰ μάτια τῆς ψυχῆς
Καὶ τῆς ἀγάπης μύρα.

Σὰν τοῦγιναν προσκέφαλο
Σὶν ὄπνο πού κοιμήθη
Τῆς πολυγαπημένης του
Τὰ πονεμένα στήθη.

Κι ἀχώριστοι σιάνοιγστο
Μακροταξίδεμά του
Μὲ τὴν ἀγάπην χαίρουσαν
Καὶ μὲ τὸ πέταμά του.

ΒΑΡΕΝΤΗΣ

ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

Συναῶν ἰδῶ μερικὲς λέξεις τῆς δλοζώντανης δημοτικῆς μας γλώσσας, λέξεις γεμῆτες ποίηση καὶ μουσικὴ, λέξεις πού (καθὼς λέει ὁ Ψυχάρης) «ὅταν τίς λὲς ξανοίγουνε μπροστά σου κόσμοι καὶ κόσμοι, βλέπεις ἀλάκαιρη, πού νὰ ποῦμε τὴ δημιουργία, βλέπεις τὴ θάλασσα μὲ τοὺς ἀνέμους, τὸν οὐρανὸ μὲ τὰ σύννεφα, τὸν ἄνθρωπο μὲ τὰ ὀνειράτά του» (Γιὰ τὸ Ρωμ. Θεατρ. σελ. 38).

Οὐρανὶ (πρὸς. τὸ λατ. caeruleus-a-um) = γαλανός, πῶς τὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ. — Οὐρανιὰ μάτια, οὐρανιὰ θάλασσα, οὐρανὶ ζουνάρι κ.τ.λ.

Ἀηδονόλαλος (ἡ καὶ — οὔσα, — ο) = πού λαλεῖ μελωδικὰ καὶ πονετικὰ σὰν ἀηδὼν. — Ἀηδονόλαλη λύρα ἀηδονολαλοῦσα γλῶσσα, ἀηδονόλαλο παλληκάρι κ.τ.λ.

Ριζοβουνιά (ἡ) = ἡ ρίζα τοῦ βουνοῦ, τὸ κάτω — κάτω μέρος τοῦ βουνοῦ (ὕψωρια).

Κυματόδατος (ἡ — ο) (πρὸς. κυματοπλήξ) = πού τότε δέρνουν τὰ κύματα, πού τότε χτυπάει ἡ θάλασσα, πολυβασανισμένος. — Κυματοδάτος κα-

ράβι, κυματοδάτος καρδιά, κυματοδάτος φτώμα(1).
Δαμπούσα (ἡ) = ἡ λάμψη, τὸ φῶς πού ἀφίνει κ' ἔχει σῶμα φωτεινὸ.

Κανέλλοθρεμμένος (ἡ — ο) = κατὰ λέξη θὰ πῇ θρεμμένος μὲ τὴν ἀρωματικὴν κ' εὐγενικὴν κανέλλα, καλο-ἀναθρεμμένος λοιπὸν, μὲ τρόπους καλοὺς καὶ προκοπή. — Κανέλλοθρεμμένη κορασιά κτλ. Τὴν ἴδια σημασία ἔχει καὶ τὸ

Μοσκαναθρεμμένος (ἡ — ο) = κατὰ λέξη: ἀναθρεμμένος μὲ μόνους καὶ μυρουδιές, δηλ. μ' ἐπιμέλεια καὶ φρόνησιν ἀναθρεμμένος, ἄνθρωπος μ' ἀνατροφή. — Τὴ λυγερή, τὴν ἐκλεχτή, τὴ μοσκαναθρεμμένη (στὶχ.) κτλ.

Φεγγαροπρόσωπος (ἡ — ο) = μὲ πρόσωπο στρογγυλὸ κ' ὁμορφὸ σὰν τοῦ φεγγαριοῦ. — Φεγγαροπρόσωπη παρθένια κτλ.

1) Εἶναι καὶ ρῆμ. φτωματῶ = βρωμᾶν σὰν τὸ φτώμα. Φτωματισμένος ἄνθρωπος κ.τ.λ.

ΜΙΚΗΣ ΜΕΓΙΣΤΕΑΣ

— Δὲν ὑπάρχει πιά καμιά ἐλπίδα νὰ ἰατρευτεῖ ἀπὸ τὴν διπλωματομανίαν τοῦ δ τύπος μας.

— Μάλιστα δυὸ τρεῖς ψημερίδες, σὰν τὴν α' Ἑσπερινήν λ. χ. καὶ τὴν «Ἀστραπὴν» ξεφουρνίζουν ἡ κάθε μιὰ κι ἀπὸ μιὰ ντουζίνα διπλωματικές γνώμες τὴ μέρα.

— Καὶ τὸ λυπηρὸ εἶναι πού ὁ κοσμάκης τίς χάρτει κα ἀποκοιτιέται.

— Τὸ ἀνάγνωσμα πού καιρὶ τώρα δημοσιεύει τὸ «Ἄστρο» γιὰ τὴν «ἐνδόση Κερκύρας» εἶναι πρῶτης σειράς.

— Καὶ ἀληθινὰ νὰ μὴ εἶναι ὅλα ὅσα γράφει, εἶναι ὅμως διασκεδαστικώτατα καὶ μὲ περίσσια χάρη γραμμένα.

— Ἡ κατὰθεση μάλιστα τοῦ Παπα-Βλασίδη ἀξίζει ἀλάκαιρο Βασίλειο. «Φανταστεῖτε, λέει ὁ διασκεδαστικώτατος παπῆς, μιὰ μέρα ὁ Δοῦξ μοῦ ζήτησε ὀχτὼ δεκάρες δανεικὲς γιὰ νὰν βεῖ ἀπὸ τὸ Φάληρο στὴν Ἀθήνα τρίτη θέση».

— Τέτιο Δοῦκα, ἀλλὰ Σακουλὲ, δὲν πρέπει νὰ λυπάται καθόλου δ κ. Καροῖσος πού τὸν ἔχασε ἀπὸ γαμπρό. Ὁ μακαρίτης Κόμης Δεκάστρος κι ὁ ἀθάνατος Πρίγκηπας Ἀθηρινόπουλος εἰντούσαν πολὺ ἀξιοπρεπέστεροι κι ὅμως κανεὶς Ἀθηναῖος νοικοκύρης δὲ λαχτάρησε νὰν τοὺς κάνει γαμπρούς.

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ:

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ

«ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ

ΤΟΥ ΔΕΙΛΙΝΟΥ»

καὶ πωλεῖται στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Ἐλευθερουδάκη καὶ Μπέκ δυὸ δραχμές.

Κοινὰ τὰ κακορίζικα σαγόνια του. Θὰ μοῦ μιλήσει. Νὰ μοῦ μιλεῖ, μοῦ μιλεῖ στὸ ρυθμὸ τῆς «Πενταγιώτισσας» πού γυρίζει ἀκόμα στὸ μυαλό μου.

— Ἐγὼ 'μαι τῆς μορφῆς ἡ καταλύτρα, νεράκιδα τοῦ θανάτου παρωρίτρα.

Τὰ χρῶμα ἄφτα χέρια μου τὰ κοκκαλινία ὅλοι τὰ τρέμουν καὶ μὲ λέν Μελένια.

Ἀπ' τὰ κατὰχτόνια σταλμένη τώρα, θρῆνο πού χύνω ἐγὼ σ' ἀφτὴν τὴ χώρα!

Κι' ἀνοίγοντας τὸ χαώδικο στόμα της πατὰ ἓνα χάχλανο ἀπείσιο, ἐνῶ ἐγὼ λῶ μέσα μου, πάντα στὸν ἴδιο ρυθμὸ, χωρὶς τὸν ἐλάχιστο κόπο γιὰ τὸ πλῆξιμο τοῦ στίχου.

— Νύχτα ἀξημέρωτη! σαλέβει ὁ νοὺς μου· ὦ μὴ σὲ μένανε, μὴ στοὺς δικούς μου!

Νὰ τώρα σήκωσε τὸ χέρι του, τ' ἀπλώνει στὸ λαιμό μου· θὰ μὲ πιᾶσει, θὰ μὲ ξελαρυνγίσει, Θεέ μου!

— Ἀ!!!

Τινάχτηκε μιὰ κ' ἡ ὀπτασία χάνεται ἀπὸ μπρὸς μου στὴ στιγμὴ. Ἀνακάθουμαι καὶ συνεφέρνω λίγο ἀπ' τὴ φρίκη. Εἶναι χαράματα. Τὸ χέρι μου πού ἀκουμπόυσα ἀπ' αὐτοῦ μοῦδιασε καὶ μερμηγκιάζει. Σηκώνουμαι ὀλόρθος καὶ σιγοπερπατῶ. Ἀ-

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα Δρ. 10. — Για το Εξωτερικό
Φρ. χρ. 10

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιάδρου (Οφθαλμιατρείο), Βουλής, Σταθμού Υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξαρχεια, στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Ι. Κολάρου και Σακέτου (δόδος Σταδίου, αντικρύ στη Βουλή).

Η συνδρομή πληρώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

Ο ΜΙΧΑΣ

πὸν σκότωσε τὴν περασμένη βδομάδα τις πέντε γυναῖκες στὸ Μενίδι, εἶχε σκοτώσει δὴ καὶ λίγα χρόνια ἕνα χωροφύλακα γιατί ζήτησε ὁ φτωχὸς, σύμφωνα με τις διαταγές πὸν τοῦ δώσανε οἱ ἀνώτεροί του, νὰν τὸν ψάξει καὶ νὰν τοῦ πάρει τὰ ρομάτα. Ἡ Πολιτεία δὲν τὸν ἄφισε ἀτιμώρητο τὸ Μίχα· τὸν δίκασε καὶ τὸν ἐρεξε σὺς φυλακές. Μὰ ἡ Πολιτική σ' ἐφτά χρόνια τὸν ἔβγαλε κ' εἶσι ὁ Μίχας μπόρεσε γλήγορα γλήγορα νὰ κάμει καὶ τὸ δεύτερο ἐγκλημά του, τὸ προχτεσινόν.

Καθὼς πολὺ σωστά παρατήρησε ὁ Κοντουλάκης, ἂν κανένα πρῶτ' ὁ κ. Γερμανὸς ἀπο-

λύσει τὰ θεριά τοῦ Ζωολογικοῦ κήπου καὶ κατασπαράξουν τὸν κόσμον, δὲ θὰ φταῖνε τὰ θεριά μὰ ὁ κ. Γερμανός. Ἔτσι καὶ γιὰ τὸ φοβερό κακούργημα τοῦ Μενιδίου δὲ φταῖει ὁ Μίχας, ἀλλὰ ἡ Πολιτεία καὶ ἡ Πολιτική. Ἡ πρώτη γιατί δὲν ἐφτιασε γερὰ κλουβιά γιὰ τὰ τέττα θεριά, καὶ ἡ δεύτερη γιατί ἔχει τὴ δύναμη νὰ σπάει τὰ σαπισίδερρα καὶ νὰν τὰ λευτερώνει.

Ὁ Μίχας δὲν ἔπρεπε νὰ μείνει μονάχα ἐφτά χρόνια ὅσα σκότωσε τὸ χωροφύλακα. Ἐπρεπε νὰ μείνει περισσότερα, ἂν ὄχι ὁλακίρη τὴ ζωὴ του. Τὸ δεύτερο μάλιστα ἔπρεπε νὰ γίνει, γιατί ἀφοῦ δὲν ἔχουμε φυλακές τῆς προκοπῆς καὶ ἀφοῦ οἱ φυλακές πούχουμε χρησιμεύουν μονάχα νὰ ἀποθεριώνουν τοὺς κακούργους καὶ ὄχι νὰν τοὺς ἡμερώνουν, καθὼς δουλεύουν οἱ φυλακές σ' ὅλο τὸν πολιτισμένο κόσμον—ἀφοῦ λοιπὸν δὲν ἔχουμε φυλακές, ἡ Πολιτεία ἔπρεπε τοὺς Μίχιδες, μὰ καὶ πέφτουνε στὰ νύχια τους, νὰ μὴν τοὺς ξαναπαράδινε στὴν κοινωνία ἀλλὰ ἢ νὰν τοὺς κόβει ἢ νὰν τοὺς κρατᾷ γιὰ ὅλη τους τὴ ζωὴ στὰ μπουντρούμια της.

Μὰ τί κάθεται κανεὶς καὶ ζητάει ψύλλους σ' ἄχαρα! Τί νὰ περιμένεις ἀπὸ Πολιτεία πὸν τὴ διευτύνει ἡ Πολιτική καὶ τί νὰ καρτερεῖς ἀπὸ Νόμο πὸν τὸν κατακουρελιάζει ὁ τελευταῖος παλιοβουλευτής. Ὁ Ρωμὸς ἅμα σκεφεῖ τὸ ἐγκλημα δὲ βλέπει τὸ σακατεμένο Νόμο· βλέπει τὸν παντοδύναμο βουλευτὴ του, ἀφοῦ ὁ βουλευτὴς του θὰ φροντίσει νὰν τοῦ κανονίσει τὴ δίκη καὶ ὁ ἴδιος θὰ τρέξει αὐριο νὰν τοῦ πάρει τὴ Βασιλικὰ χάρη. Ὁ Μίχας, λένε, βγήκε ἀπὸ τις φυλακές με χάρη. Ἄς καμαρώνει τώρα ὁ βουλευτὴς του πὸν τοῦ τὴν ἔδωσε. Ἀν τὸ καταφέρει αὐριο νὰν τὸν γλυτώσει καὶ ἀπὸ τὴν καρμανιόλα, τοῦ ἀξίζει νὰ καμαρώνει περισσότερο.

ΑΠΑΝΟΥ

στὸ μεγάλο καὶ ἐθνικὸ ζήτημα πὸν ἀνοίξε τελευταία

λέει, νὰ πάτε μιὰ, λόγου σου κ' ἡ γριά, νὰ τὴνε διήτε, λέει.

— Ὁ Γιάννης μας ἄρρωστος...

— Ἀλαφριά, ἀφεντικό.

— Βλογιά;

— Μὰ... ἔτσι φαίνεται.

— Μπρὸς δὲ θέλει ἄργητα, τοιμάσου μάννα.

Εἶσαι ἐτοιμος, Λαμπή;

— Στὸ πόστο, ἀφεντικό.

Ἡ μάννα ἀνοίγει τὸ σεντούκι καὶ παίρνει ὅ,τι χρειάζεται καὶ τὸ καλοθέτει (1) σὲ μιὰ βαλίτσα. Ἐγὼ περπατῶ με νεβρικὴ ταραχὴ ἀπάνου καὶ κάτω. Ὁ Λαμπὴς βγάζει τὴν ταμπακίρα του καὶ κάνει τσιγάρο. Τὰ παιδιὰ σπαίρνουν οἱ μεγάλες δακρύζουν.

Ἡ μάννα ἀφίνει τοῦ σπιτιοῦ τὴ διαφέντεψη στὴ μεγαλύτερη.

— Νὰ προσέχεις, τάχους; Ὁμορφα! Ἄντρας με μoustάκια καὶ γυναῖκα με βυζιά ἀρμήνεια δὲ χρειάζονται. Μεῖς θὰ ξαναγυρίσουμε γλήγορα, πρῶτα ὁ Θεός.

Ἔτσι λοιπὸν ἀρματωμένοι με τὸ θάρρος πὸν δίνει ἡ ἀγάπη ἐγὼ κ' ἡ μάννα μου, κατεβαίνουμε στὸ γιάλο, μπαίνουμε στὴ βάρκα, καὶ πάμε ν' ἀγναντίσουμε καταπρόσωπα τὴ... «Μελίνα», τὴν καταλούσα.

1) καλοθέτω λένε σὲ μᾶς τὸ τοποθετῶ.

Μ. ΦΙΛΗΝΤΑΣ

στὴν «Ἀκρόπολη» ὁ Σταθάπουλος «ποιᾷ πρέπει νὰναι ἡ δημοσιογραφικὴ γλώσσα», δημοσιεύει τὴν περασμένη Δευτέρα («Ἀκρόπολη» 31 τοῦ Ἀλωνάρη, σελίδα 2, στηλ. 2) τὸ ἀκόλουθε χωριτωμένο χρονογραφηματῆνι:

Ὁ κ. Α. Βιθυνός, ἀπὸ τὸ Πανεπιστήμιο, πὸν δὲν τὴν εἶδα ποτὲ στὰ μούτρα καὶ δὲν μπορῶ νὰ σᾶς τὸν παρουσιάσω, μὲ ἔκαμε τὴν τιμὴ νὰ με βροῖσῃ σ' ἕνα γράμμα του με τὸ θελκτικώτερο τρόπο. Ὁ κ. Βιθυνός ἐπάνω στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας πὸν πρέπει νὰ γράφουμε, μὲ ρίχνεται. Οἱ καθαριστὰι μὴ συγκινεῖσθε. Δὲν μὲ ρίχνεται γιὰ τὸ ζήτημα. Ἀπεναντίας εἰς τὸ ζήτημα αὐτὸ φαίνεται συμφωνότατος μ' ἐμᾶς, γιατί γράφει ὅπως καὶ ἐμεῖς. Φαίνεται ὅμως δυσχερῆς γιὰ τὴν ἐσταμάτησα. Καὶ φρονεῖ ὅτι ἢ δὲν εἶχα δουλειὰ μιὰ φορὰ καὶ ἔγραψα γιὰ νὰ γιομίσω δυὸ στήλες, ἢ εὐρῆκα μεγάλη ἀντίδραση καὶ τὴν ἔριξα στὸ κουφὸ. Δὲ συμβαίνει οὔτε τὸ ἕνα οὔτε τὸ ἄλλο.

Μέσα εἰς τὸ συρτάρι μου ἔχω ἕνα ὥραϊν πικέτο ἀπὸ γράμματα. Ἐκτὸς ἀπὸ ἕνα ἢ δυὸ, ὅλα τὰ ἄλλα εἶνε ὑπὲρ τῆς ἰδέας μου. Λαβαίνω δὲ ταχτικά καὶ ἄλλα καὶ τὰ τοποθετῶ με πολλὴν ἐπιμέλειαν εἰς τὸ πολύτιμο συρτάρι, παρασκευαζόμενος... εἰς πολεμον!

Ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο—ὁ ἐκεῖ πρέσβης μας—με πληροφορεῖ ὅτι οἱ ἐν Αἰγύπτῳ Ἕλληνες μὲ ἐτοιμάζουν μιὰν ὥραϊν ἐκστρατεῖαν. Εἶνε ἐκεῖ ἕνα μεγάλο κόμμα ἀδελφῶν καθαρουσσιάνων. Οἱ ὅποιοι μὲ ἐτοιμάζουν κάποιαν νόταν. Γι' αὐτὸ καὶ ἐγὼ μαζεύω πολεμοφόδια ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ καὶ παραγγέλλω εἰς τοὺς ὑποδόξους φίλους νὰ μὴ καθοῦνται ἡσυχιοι, ἀλλὰ νὰ ἐτοιμασθοῦν γιὰ τὸν νέον αὐτὸν Ἑλληνο-ελληνικὸν πόλεμον!

Τώρα, ὑποθέτω, καταλαβαίνετε γιατί σπαίνω. Περιμένω τὴν νόταν, γιὰ νὰ διαμαρτύρωμαι ὑστερὰ καὶ στὰς Δυνάμεις, ὅτι δὲν ἄρχισα ἐγὼ τὰς ἐκθροπραξίας. Ὅσο ἀπὸ διπλωματικῆς, βλέπετε, τὴν παίζουμε στὰ δάχτυλα ἐμεῖς πὸν ζοῦμε κοντὰ στὸ ὑπουργεῖο τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔχουμε πρὸς τὴν Αἴγυπτον τὸν κ. Μεταξά.

Ἐπέρασε ἐν τούτοις ἀρκετὸς καιρὸς καὶ ἡ νότα δὲν ἔρχεται. Πρέπει νὰ φερθῶμε διπλωματικώτατα. Νὰ! Στέλνω εἰς τὴν Αἴγυπτον ἕνα κρυπτογραφικὸ τηλεγράφημα:

ΚΩΣΤΗΝ ΤΡΙΚΟΓΛΙΔΗΝ

Ἀλεξάνδρειαν

Ὅρισστε διορίαν ἀπαντήσεως εἰς τοὺς καθαρουσσιάνους ἕως δέκα ἡμέρες τὸ πολὺ. Γιὰ κάθε περιστάσιν δὲ ἐτοιμάσατε κόντρα-νόταν ἀπὸ τοὺς δικούς μας με μεγάλην μυστικότητα.

TIM. ΣΤΑΘ.

Ἔτσι λαβαίνουμε τὰ μέτρα μας. Καὶ ἢ ἔρχεται ἡ νότα καὶ ἀρχίζουν οἱ ἄλλοι πρῶτοι: τὰς ἐκθροπραξίας, ἢ προχωροῦμε ἐμεῖς στὴ δουλειὰ μας καὶ ὅταν ἔλθῃ ἡ νότα μετὰ τὴν προθεσμίαν τὴν πετοῦμε στὸ καλάθι.

Ἐννοεῖται ὅτι σ' αὐτὰ δὲν ἀνγκυτεύεται ἡ «Ἀκρόπολις». Γι' αὐτὸ μπαίνουν στὴν «Ἀθηναϊκὴ Ζωὴ», ἡ ὅποια, πρέπει νὰ ξέρετε, εἶνε ἕνα οἰκόπεδο πὸν ἔχω πρὸ πολλῶν χρόνων καταπατήσει, ὥστε φέρω ἀνεραῖαν τὴν εὐθύνην τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν ἀρχῶν μου!.....

ΓΕΝΗΚΑΝΕ

καὶ οἱ στρατιωτικοὶ προβεδασμοὶ καὶ συχάσαμε. Με γιὰ καὶ στοὺς καινούριους τώρα. Νὰ λοιπὸν πὸν ἀξιωματικοὶ δὲ μᾶς λείπουν. Ἀδιάφορο ἂ μᾶς λείπει στρατός. Γιὰ στρατὸ φροντίζουμε καὶ ἀργότερα.

κοῦ μέσα θόρυβο πινακιῶν. Μπαίνω στὴ σάλα. Ἡ μάννα μου ἔχει σηκωθεῖ καὶ τοιμάζει τὸ γάλα μας. Δὲν τῆς λiew τίποτα, ἐκεῖνη ὅμως παρατηρεῖ τὴ χλωμάδα τοῦ προσώπου μου καὶ με ρωτᾷ με διαφρό:

— Δὲν κοιμήθηκα, μάννα. ἀπόφα καὶ εἶναι ἀπ' τὴν ἀγρυπνιά.

Σιγὰ σιγὰ σηκώνονται καὶ οἱ ἄλλοι. Σὲ μισὴ ὥρα εἶναι ὅλοι στὸ πόδι. Καθούμαστε γύρω σὲ μιὰ μάσα νὰ πιούμε τὸ γάλα. Τὰ παιδιὰ πολυλογοῦνε. Ἐγὼ εἶμαι ἀφερημένος, παρὰ τὰ συνήθια μου· οἱ μεγάλες σιγοῦνε. Ἡ μάννα με βλέπει στὰ μάτια καὶ προσπαθεῖ νὰ μαντέψῃ.

Ἐάννου χτυπᾷ ἡ πόρτα. Ἀλαφιάζουμε καὶ μὲ φέβγει ἀπ' τὸ στόμα:

— Σὲ καλὸ μας!

Ἡ μάννα τινάζεται ἀνήσυχη καὶ ἀνοίγει τὴν πόρτα.

Ὁ Λαμπὴς ὁ βαρκάρης ἀπὸ τὴ χώρα.

— Καλημέρα σας.

— Καλημέρα, καλὸς τὸν.

— Καλὸ νὰ ἔχετε.

— Τί τρέχει, Λαμπή;

— Δὲν εἶναι τίποτε. μὴν ἀνησυχᾶτε.

— Λέγε λοιπὸ!

— Γεῖα σὲ λόγου σας... ὁ κύρ Γιάννης...

— Ὁ Γιάννης, Λαμπή... Τί ἔπαθε, λέγε!

— Τίποτις τζάνουμου, δόξα σοι ὁ Θεός· τίποτις;... Νὰ χάλασε τὸ κίφι του καὶ θέλει,